

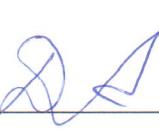
**Відкрите Звернення
народних депутатів України
Дерев'янка Юрія Богдановича
Донія Олександра Сергійовича
Гінки Ярослава Ярославовича
до
Президента України,
Кабінету Міністрів України,
Івано-Франківської обласної ради,
Львівської обласної ради,
компанії “Шеврон ЮКрейн Б.В.”**

Щодо врахування інтересів держави Україна, обласних рад, місцевих громад та приватних власників в Угоді про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться в межах ділянки Олеська.

Івано-Франківська та Львівська обласні ради найближчим часом мають знову вирішувати чи не бути сланцевому газу на Західній Україні. Обласні ради мають повернутися до питання узгодження проекту Угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться в межах ділянки Олеська, між Кабінетом Міністрів України, ТОВ “Надра Олеська” та “Шеврон ЮКрейн Б.В.” Позачергова сесія Івано-Франківської обласної ради з цього питання відбудеться уже 20 вересня.

До питання видобутку сланцевого газу сьогодні неоднозначне ставлення у суспільстві. Можна зрозуміти логіку влади, для якої головною ціллю стала газова незалежність від Росії, і сланцевий газ бачиться одним із варіантів реалізації такої енергетичної політики. Але важко зрозуміти позицію влади, коли закриваються очі на інтереси громад, області та держави і ставиться під загрозу екологічна безпека краю. Саме на це ми, народні депутати від громад Івано-Франківщини та Львівщини, хотіли звернути увагу у цьому зверненні.

Варто також враховувати і те, що на даний час у світі є успішні приклади видобутку сланцевого газу, і цей позитивний досвід потрібно використовувати. Через брак інформації, часткову закритість процесу прийняття рішень, сьогодні серед населення України побутує дещо негативне ставлення до сланцевого газу і

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО О. ДОНІЙ Я. ГІНКА

екологічних загроз, які може принести його видобування. У майбутньому це може привести до непорозумінь як з інвесторами, так і з державою.

Власне, перед тим як ухвалювати оптимальне для України рішення - втягуватися у світову "лихоманку" видобутку сланцевого газу чи оминути цей процес, варто детально розібратися і проаналізувати усі можливі наслідки таких угод для країни.

31 серпня Івано-Франківська обласна рада опублікувала новий проект Угоди. Детальний аналіз зазначененої версії проекту свідчить про те, що в ньому закладено багато ризиків, які можуть виникнути поряд з тими взаємними позитивними вигодами для інвесторів, держави Україна, областей та місцевих громад, які очікуються від такої співпраці.

Деякі норми потребують доопрацювання і додаткових консультацій з Інвесторами, представниками Кабінету Міністрів і місцевих громад.

Усі суперечливі моменти проекту Угоди про видобуток вуглеводнів можна умовно поділити на 4 групи.

По-перше, це ризики для держави та її громадян.

Зокрема:

1. В Україні відсутнє спеціальне законодавче регулювання у сфері видобутку сланцевого (нетрадиційного) газу. Низка європейських держав, до прикладу, Німеччина, не розпочинає розвідувальні роботи чи роботи з видобування нетрадиційного газу до розробки відповідних законодавчих норм. Натомість, в Україні питання, які б мали бути законодавчо врегульовані, тепер регулюються самою Угодою. У той час, як в країнах з розвинutoю демократією такі взаємні регулюються законодавством.

Пропозиція: Прийняти спеціальне законодавство до початку геологорозвідувальних робіт, яке б врегулювало питання безпеки експлуатації об'єктів, де видобувається сланцевий газ, стандартів екологічної безпеки, зокрема, екологічних нормативів для хімічних реагентів, процедур та стандартів, що стосуються забору та скиду вод, відпрацьованих під час розробки сланцевого газу.

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО

о. ДОНИЙ

я. ГІНКА

належного очищення стічних вод від забруднюючих речовин та розкриття інформації, яка стосується дотримання таких стандартів, утилізації відходів буріння свердловин, внесення змін до Земельного кодексу та законодавства про приватну власність для того, щоб захистити власників землі і інших надрокористувачів.

2. Угода передбачає, що у разі, якщо для здійснення операцій з вуглеводнями буде необхідно використати будь-яку земельну ділянку, яка належить третім особам, Інвестор повинен постаратися досягнути домовленості з третіми особами.

Проте, якщо Інвестору не вдається це зробити, держава вживає всіх необхідних заходів для набуття права власності на ці земельні ділянки. Згадуючи практику вирішення таких питань в Україні, це може перетворитися на масове позбавлення права власності на земельні ділянки місцевих мешканців.

Пропозиція: Вилучити з договору пункти, які дозволяють позбавляти третіх осіб без їх згоди права власності на земельні ділянки та встановити справедливі умови відшкодування вартості вилучених ділянок їх власникам.

3. В Угоді зазначено, що держава сприятиме Інвесторам в отриманні згоди на проведення робіт у межах гірничого відводу, який наданий іншому надрокористувачу, навіть якщо останній категорично проти. Виключення зробили тільки для видобувачів кам'яного та бурого вугілля, антрациту та залізних металевих руд, а також для випадків, коли одночасне надрокористування в межах одного гірничого відводу створює загрозу життю та здоров'ю людей і завдає шкоду надрам та/або промисловим об'єктам.

Є ризик, що вказане положення спричинить витіснення з регіону та з відповідного сектору ринку вітчизняних суб'єктів підприємницької діяльності, які є надрокористувачами на території Олеської ділянки.

Пропозиція: Вилучити з договору пункти, які можуть привести до порушення прав надрокористувачів.

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО

О. ДОНИЙ

Я. ГІНКА

По-друге, це ризики, пов'язані з екологічною безпекою.

Зокрема:

4. В Угоді не враховані довгострокові екологічні ризики. Відповідно до документу, Інвестори після закінчення строку дії Угоди уже не будуть нести відповідальність за екологічну безпеку в тій місцевості, на території якої планується здійснювати видобуток сланцевого газу.Хоча, за прогнозами експертів, шкода може настати і через 10, і 20 років.

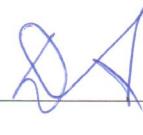
Пропозиція: Передбачити в Угоді відповідальність Інвесторів за настання негативних екологічних наслідків, які були спричинені операціями з вуглеводнями і настали після закінчення строку дії Угоди.

5. Угода також передбачає, що протягом усього строку дії договору Інвестор повинен застрахувати відповідальність за шкоду, яка може бути заподіяна навколошньому природному середовищу внаслідок дій, помилок, упущенів, що виникають внаслідок здійснення операцій з вуглеводнями.

При цьому зазначається, що страхування чи перестрахування не повинно призводити до втрати страхового покриття і має здійснюватися на умовах, які є розумно необхідними та звичайними для міжнародного страхового ринку і в жодному разі є не менш сприятливими, аніж ті, що пропонуються страхувальнику або первинному страховику (перестраховику) третіми особами.

Такий критерій є досить абстрактним і може привести до того, що у разі настання страхового випадку сума страхової виплати виявиться меншою, аніж та, яка необхідна для усунення негативних наслідків та компенсації заподіяної шкоди.

Пропозиція: У такому разі доцільно було б передбачити, що відповідні ризики повинні бути застраховані на суму, яка має бути не меншою від певного мінімуму.

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО О. ДОНИЙ Я. ГІНКА

По-троме, це ризики для інтересів громади області.

Зокрема:

6. Проектом Угоди передбачено, що 10% частки держави у прибуткових вуглеводнях підлягають передачі у розпорядження Івано-Франківської та Львівської обласних рад або уповноважених ними організацій (компаній) для региональних потреб областей.

При цьому передбачається, що договір, на підставі якого будуть здійснюватися такі виплати, буде укладений між Кабінетом Міністрів, Івано-Франківською та Львівською обласними радами протягом 180 днів з дати набуття чинності угоди. Такий механізм не дає жодних гарантій для цих областей на отримання вказаних коштів. До того ж, така процедура потребує внесення змін до Бюджетного кодексу Верховною Радою.

Пропозиція: Варто було б залучити відповідні обласні ради у якості третіх осіб основної Угоди або застосувати іншу юридичну конструкцію, яка б гарантувала дотримання прав Івано-Франківської та Львівської обласних рад на частку у прибуткових вуглеводнях. Така юридична конструкція має забезпечити пряме надходження коштів до бюджетів обласних рад без необхідності укладення угод з Урядом чи внесення змін до законодавства України.

7. У випадку, якщо буде укладена відповідна Угода, що дасть можливість обласним радам отримувати частку прибуткових вуглеводнів, області отримають невелику частку від загальної кількості прибуткових вуглеводнів. Якщо врахувати, що Угодою частка держави передбачена фактично на рівні 17-40%, то для двох областей цей показник становитиме лише 1,7-4% від прибуткових вуглеводнів, а для кожної з областей 0,85-2%. При цьому, цими коштами розпоряджатиметься обласна рада, а районні ради не матимуть жодних гарантій отримання коштів.

Пропозиція: Справедливо буде передбачити в Угоді не 10% від частки прибутків держави, а 20% від частки прибутків держави, що спрямовуються до бюджету області. Кошти, як частка з отриманих прибуткових вуглеводнів, які передаються в розпорядження обласним радам потім розподіляються таким чином - 50% надходить до бюджету обласної ради, 50% у бюджети відповідних районних рад, на території яких здійснюється розвідка та видобуток сланцевого газу.

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО

О. ДОНІЙ

Я. ГІНКА

8. Згідно з положеннями Угоди, сторони не зобов'язані отримувати будь-яке погодження від третіх осіб або Івано-Франківської та Львівської обласних рад для внесення змін або припинення цієї Угоди відповідно до її положень, окрім внесення будь-яких змін, що стосуються визначення державної частки прибуткових углеводнів. Це фактично означає, що внесення змін до Угоди буде відбуватися без погодження обласних рад.

Пропозиція: Виключити відповідний пункт.

9. Проект Угоди передбачає, що оператор найматиме на роботу як українських працівників, так і іноземних - з урахуванням їх кваліфікації, компетенції та досвіду, необхідних для виконання таких робіт. Тож цілком ймовірно, що серед персоналу може виявитися невелика кількість українців.

Водночас, наприклад, на території Івано-Франківської області традиційно є досить багато висококваліфікованих спеціалістів нафтогазової сфери з великим досвідом роботи на вітчизняних підприємствах, адже нафтовий промисел в цьому регіоні був одним з найпотужніших у колишньому Радянському Союзі. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу є науковим центром та фаховим навчальним закладом для майбутніх фахівців нафтогазової сфери. Схожа ситуація і на Львівщині.

Пропозиція: Для забезпечення гарантій у працевлаштуванні наших краян в Угоді було б доцільно передбачити квоту для працевлаштування громадян України під час виконання робіт в рамках угоди про розподіл продукції.

По-четверте, це ризики для інтересів місцевих громад міст і селищ, на території яких планується здійснювати видобуток сланцевого газу.

Зокрема:

10. Відповідно до положень Угоди, Інвестор не сплачує земельний податок (плата за землю), збір за використання води та інші збори за спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення. Згідно із законодавством України, саме земельний податок, збір за використання води та інші податки, про які йде мова, напряму надходять до бюджету місцевої громади села, селища чи

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО О. ДОНИЙ Я. ГІНКА

міста і формують дохідну частину місцевого бюджету. Тобто, у чинній редакції Угоди, місцеві громади, на території яких планується здійснювати видобування сланцевого газу, позбавлені цих доходів у свої місцеві бюджети.

Пропозиція: Не звільняти Інвесторів від сплати земельного податку, збору за використання води та інших місцевих податків, які повинні спрямовуватися до місцевих бюджетів.

11. З Угоди випливає, що Інвестор зобов'язується надавати кожного року 500 тисяч доларів на соціальний та промисловий розвиток місцевих громад, які знаходяться в межах або поблизу договірної ділянки. Після досягнення певних фінансових показників, Інвестори планують збільшити цю суму до 1 мільйона доларів.

Втім, ця сума є незначною для відповідних цілей, якщо ще врахувати той факт, що вона буде ділитися між двома областями: Львівською та Івано-Франківською. А це близько 2,3 млн. осіб в межах Олеської площини та 714 тисяч осіб, що безпосередньо проживають на газовидобувних територіях. Це 5,7 грн. на рік! на одну людину. В розрізі населених пунктів, це 27 населених пунктів. Елементарні розрахунки демонструють, що у такому разі кожний з населених пунктів отримає близько 150 тисяч гривень на рік або близько 12 тисяч гривень на місяць. А реальні потреби кожної найменшої громади, якщо говорити про розвиток соціальної інфраструктури, це від 100 тисяч гривень на звичайні поточні ремонти. А будівництво нового садочка чи школи коштує не менше 3-4 мільйонів гривень. Або будівництво 1 км дороги – від 30 до 40 мільйонів гривень. Хоча не викликає сумніву, що з появою великої кількості техніки, задіяної у видобуванні “нетрадиційного” газу, автошляхи в регіоні будуть більш інтенсивно експлуатуватися та швидше зношуватися.

Окрім того текст Угоди передбачає можливість використання цих коштів не тільки на соціальний, а й на промисловий розвиток. Тобто Інвестор може теоретично спрямувати їх на будівництво інфраструктури, яка йому необхідна.

Пропозиція: Запропонувати Інвестору збільшити суму коштів і направити її тільки на соціальний розвиток населених пунктів, виключивши промисловий.

Ю. ДЕРЕВ'ЯНКО

О. ДОНІЙ

Я. ГІНКА

12. У проекті Угоди передбачено, що кошти, які Інвестори планують витрачати на соціальний та промисловий розвиток місцевих громад в межах або поблизу договірної ділянки, використовуються за напрямками, які визначаються спільно Інвесторами та уповноваженими представниками Івано-Франківської та Львівської обласних рад.

Пропозиція: Включити представників громад населених пунктів, на території яких відбувається видобуток, до кола суб'єктів, що приймають рішення про розподіл коштів на соціальний та промисловий розвиток громад.

Звертаючись до Президента України, Кабінету Міністрів України, Івано-Франківської та Львівської обласних рад та до компанії “Шеврон Юкрейн Б.В.”, просимо врахувати усі ризики та застереження, що вказані у цьому зверненні.

З повагою,
народні депутати України

Юрій Дерев'янко

Олександр Доній

Ярослав Гінка